

ÚJHELYI KÖRKÉP

2018. XXVII. ÉVFOLYAM 11. SZ. NOVEMBER

SÁTORALJAÚJHELY VÁROS KÖZÉLETI LAPJA

ÚJHELYI KITÜNTETETTEK

Sátoraljaújhely Város Önkormányzata 2018. október 23-án az 1956-os forradalom és szabadságharc illetve a Magyar Köztársaság kikiáltásának évfordulója tiszteletére rendezett díszünnepség keretében adományozott elismeréseket azoknak a személyeknek, intézményeknek akik munkájukkal sokat tettek a településért. Az ünnepen díszpolgári címben részesült Halász János országgyűlési képviselő, a Városok, Falvak Szövetségének elnöke.

Halász János a diploma megszerzését kövően a Mezon Ifjúsági Irodában dolgozott, majd a debreceni Újkerti Közösségi Ház munkatársa és igazgatója volt. Ezt követően a Derecskei Városi Jóléti Szolgálat Alapítvány igazgatójaként tevékenykedett. Alapító elnöke Debrecen első közösségi rádiójának a Szóla Rádiójának. Politikai pályafutása is Debrecenből indult. Az 1995-ben tartott időközi választáson önkormányzati képviselőnek választották meg. 1998-tól Hajdú-Bihar megye 2. számú választókerületének országgyűlési képviselője. Volt a Fidesz Frakció Etikai Bizottságának elnöke, a Társadalmi Szervezetek Bizottságának alelnöke, de a Fidesz Frakció helyettes vezetője és szóvivőjeként is dolgozott. A 2010-es választásokat követően a Nemzeti Erőforrás Minisztérium parlamenti államtitkára lett. Elnöke a Városok, Falvak Szövetségével. Az ő meghívására nyert felvétel Sátoraljaújhely a szövetségbe, melynek köszönhetően már Olaszországban is bemutatkozhatott a város. Halász János közbenjárásának köszönhetően működik 2013-tól a Kazinczy Ferenc Múzeum és a Magyar Nyelv Múzeuma a Petőfi Irodalmi Múzeum fenntartásában. Támogatja a 8 ország 1 nemzet táborát és a segíti a városban működő civil szervezeteket. Többek között ezen érdemek elismeréseként adományozott díszpolgári címet Sá-

toraljaújhely Önkormányzata Halász János részére. Pro Urbe díjban idén a Városi Könyvtár illetve a Zempléni Vízmű Kft. dolgozói részesültek. A könyvtár jog-

elődje 1951-ben nyílt meg. Azóta szolgálja a város és a környező települések lakosságát. Jelenlegi helyét 1980-ban foglalta el. Az intézmény ma már több mint könyvkölcsönzési hely. Olyan szolgáltatásokat nyújt, melyek hozzájárulnak a személyiség fejlődéséhez, kiteljesedéséhez, a közösségfejlesztéshez és az életen át tartó tanulás erősítéséhez. Színes programokat kínál valamennyi korosztály számára. A közműrendszerek önkormányzati tulajdonba adásával 1993. január 1.-én kezdte meg működését a Zempléni Vízmű Kft. Tevékeny-

égi körei a víztermelés, kezelés és elosztás, a szennyvízelvezetés, kezelés és tisztítás valamint az építési és épületgépészeti szerelő munka. A térség 55 településének vízellátásban és 38 település szennyvízelvezetésében közreműködnek. A 100 százalékos önkormányzati tulajdonú cég legnagyobb tulajdonosa Sátoraljaújhely Önkormányzata.

Az ünnepség keretében adták át a Közzolgálati Díjakat is. Ebben az elismerésben részesült Palicz Istvánné pszichológus, nyugalmazott intézményvezető. Palicz Istvánné 1977-től gyógypedagógusként dolgozott a speciális általános iskolában. Később az intézmény igazgatója lett. 1992-től a Nevelési Tanácsadó csapatát erősítette. 1993-tól 2014-ig volt ennek az intézménynek az igazgatója. A hozzá fordulókat kivétel nélkül meg-

tapasztalhatták emberségét, empátiáját, szakmai elhivatottságát. Lokálpatriótaként sokat fáradozott a város fejlődésének előmozdításában. 1998-tól külsős tagja az önkormányzat Oktatási Bizottságának.

A város önkormányzata Posztumus közszolgálati díjat adományozott Ruzsinszky László nyugalmazott tűzoltóparancsnok részére. 1976-ban kezdte meg munkáját a sátoraljaújhelyi tűzoltóságon. A ranglétra különböző fokait bejárta. 1988. januárjától megbízott parancsnok-helyettes, 1989-ben parancsnok-helyettesnek nevezték ki, majd 1996 január 1-én vá-

rosi tűzoltóparancsnokká léptették elő. Elismert szakember volt itthon és külföldön. Fontosnak tartotta a tűzoltók képzését. Nyugdíjba vonulását követően is folytatta a tűzoltók támogatását, segítségét. Tiszteletbeli elnöke volt a Dohánygyári és Sátoraljaújhelyi Önkéntes Tűzoltó Egyesületnek. A díjat fia, ifjabb Ruzsinszky László vette át.

László Mária

ÚJ UTAKON SÁTORALJAÚJHELYEN

Az önkormányzatok belterületi útjainak rendbetételéhez igen ritkán rendelnek állami forrást, így azt minden városnak, településnek saját költségvetéséből kell megoldani. Ezért tervezett öt évre a sátoraljaújhelyi képviselőtestület is. Saját költségvetésének kímélésre a járdafelújításokhoz közmmunkaprogram pályázaton vásároltak térkő-és betonelem gyártó gépet. 2016-tól Start közmmunkaprogram keretében foglalkoztatja erre a munkára az embereket a Városellátó Szervezet. A VESZ a járdák helyreállításában is közreműködik. 2018-ban munkájuknak köszönhetően újult meg a Fásor utca páros oldala, az Ady Endre utca gyalogútjait két ütemben térkövezték le. Tízmilliós költségvetésig az önkormányzat

saját bevételeinek terhére vállalja a felújításokat, a nagyobb költségigényű útfelújításhoz azonban külső forrás bevonására van szükség. Így külön kormányzati engedélyt kért az újhelyi testület arra, hogy az Esze Tamás és Mártírok utca felújításához hitelt vegyenek fel. Több mint 150 millió forintba van szükség ennek az alig egy kilométeres szakasznak a felújítására. A közművek felújítását, cseréjét is tartalmazó beruházás a nyár közepén kezdődött, és a tervek szerint november végén már biztosan használhatják az utat az autósok. Idén ez a legnagyobb összegű, és régen várt útfelújítás városunkban. Fontos volt a Fásor utca aszfaltozása is. A vasútállomás felé vezető forgalmas szakasz mellett, a lakóövezet felé vezető kisebb utat is megújították. A Fásor utcai munkálatok egyike a ma már ritka Belügyminisztérium által támogatott belterületi útjavításoknak. 30 millió forintot nyert a város az összesen 46 milliós beruházáshoz. Hasonló kondíciókkal pályáznak a Jókai utca utolsó szakaszának felújítására.

KBK

LÉLEKHARANG A
TEMETŐBEN

2

MINDEN ESZKÖZ-
ZEL A SZEMETE-
LŐK ELLEN

5

BRÉMAI
MUSZIKUSOK
ÚJHELYBEN

5

HEGYALJA 50 -
TÁNCOS
JUBILEUM

6

ÚJHELYI MOZAIK

ÚJ LÉLEKHARANG A TEMETŐBEN

Lélekharangot állítottak a sátoraljaújhelyi temetőben. Az önkormányzat rendelte meg a harangot, melyet az ország legjobb harangöntő mestere készített el. A harangláb a Városellátó Szervezet munkáját dicséri, és munkatársaik állítottak fel azt a ravatalozó melletti területen. Ezután a temetések során, ha ezt a hozzátartozók kérik, harangszó mellett kísérhetik utolsó földi útjára az elhunytat.

170 ÉVES A MAGYAR HONVÉDSÉG

Korhű katonai viseleteken, kitüntetésekben és relikviákon keresztül, 5 tematikus egységre bontva mutatja be a Magyar Honvédség 170 éves történetét az 1848-as forradalomtól napjainkig az a vándorkiállítás, melyet a Magyar Hadtörténelmi Intézet és Múzeum állított össze a honvédség fennállásának 170 éves évfordulója alkalmából. A tárlat a Kazinczy Ferenc Múzeumban is látható volt. A sátoraljaújhelyi megnyitón Demeter Ervin kormánybiztos a Zrínyi 2026 program céljáról beszélt, amely a Magyar Honvédség személyi állományának és technikai felszereltségének növelését támogatja.

FÓKUSZBAN A BORTEPLOM

A Bortemplom Sátoraljaújhely emblemikus épülete. 1914-ben nyitott meg és több évtizeden keresztül a Tokaj-hegyaljai borkereskedelem központja volt. A fénykort több éves hanyatlás követte, míg 2018-ra elkészültek hasznosításának új tervei. Ezért szervezett konferenciát a Kazinczy Ferenc Múzeum, ahol Virág Zsolt projektmenedzser tájékoztatta az egybegyűlteket a lehetőségekről. A tervezők törekedtek arra, hogy megtartsák az épület műemléki jellegét, ugyanakkor teljesítsék a 21. századi követelményeket. A Bortemplomban többek között lesz egy, az aszúkélesztés folyamatát bemutató kiállítás, bortrezor, étterem és kilátó, de akár borárveréseket is lehet majd rendezni az épületben.

ZSÓLYOMKAI NYITOTT PINCÉK NAPJA

Több száz vendéget vonzott ebben az esztendőben is a Zsólyomkai Nyitott Pincék napja. A Sátoraljaújhelyi boros programot 12. alkalommal rendezték meg. Ma már nem csak az újhelyiek és a térségbeliek körében népszerű a nyitott pince nap. Évről évre egyre többen érkeznek az ország távolabbi pontjairól a boros rendezvényre. A gazdák is egyre inkább tudatában vannak annak, hogy milyen kincs van a birtokukba. Óvják, védik, szépítik a Zsólyomkai Pincesor környezetét. A pincenap jó hangulathoz a finom borok mellett a koncertek és különféle művészeti csoportok előadása is hozzájárult.

ORSZÁGOS KATASZTRÓFA ELHÁRÍTÁSI GYAKORLAT

Két vasúti szerelvény ütközött össze Sátoraljaújhelyen. Az egyik vagon felborult. A kocsikban gyerekek rekedtek benn, akik könnyebb és súlyosabb sérüléseket szenvedtek. A gyerekeket a sátoraljaújhelyi, tolcsvai és a szerencsi tűzoltók szabadították ki. A sérülteket a helyszínen felállított mentőponton látták el, és kórházba szállították. Ezt a helyzetet szimulálták a Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatósága, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság és a MÁV Csoport által szervezett katasztrófa-felszámolási gyakorlaton. A szituáció során olyan helyzetet modelleztek, melyekben a szakemberek jó tapasztalatot tudtak szerezni a hasonló valós helyzetek megoldásához.

POLGÁRMESTERI ÖSZTÖNDÍJAS

Szűcs Martin a katolikus középiskola végzős gimnazista tanulója lett az új tanév első Polgármesteri Ösztöndíjasa. Martin szorgalmas, jó közösségi ember, és kiváló tanuló. A gázmérnöknek készülő fiú, az ösztöndíjasok között bátran megállja helyét. Idén több ösztöndíj lehetőséget hirdet meg az önkormányzat, a tehetséges, újhelyi fiatalok támogatására. A három új ösztöndíj mellett, a polgármester díjazottjai is nagyobb támogatást kapnak.

SZÜLŐNEK LENNI ÉLETRE SZÓLÓ KALAND.

NE HAGYD KI!

csaladokeve.hu

Készült Magyarország Kormánya és az Emberi Erőforrások
Minisztériumának Családügyi Államtitkársága megbízásából.

RÖVIDHÍREK

ÖRTÜZEK SZÉKELYFÖLDÉRT

Október utolsó vasárnapja a Székely Autonómia Napja. Először 2015-ben szervezett ezen a napon őrüzgyűjtást a Székely Nemzeti Tanács, jelezvén soha nem mondanak le Székelyföld önrendelkezésének jogáról. Az újhelyiek második alkalommal csatlakoztak a kárpát-medencei összefogáshoz, így idén a Rákóczi utcán a „kis határátkelőnél” tartották szimpátia gyűlést.

NYÍLT NAP A RENDŐRSÉGEN

Általános és középiskolások számára rendezett nyílt napot a Sátorlajújhelyi Rendőrkapitányság. Sok érdekeséget láttak ezen a napon a gyerekek. Bemutatták nekik a sebességmérő készülék működését, beülhettek egy rendőrautóba. Kipróbálhatták a rendőrség által használt felszereléseket és megismerkedtek a legújabb fejlesztéssel, a távkihallgató szobával is.

KAZINCZY LÁBNYOMÁBAN

Érdekes nyelvi vetélkedőt szervezett A Magyar Nyelv Múzeuma. Több mint 175 fiatal versenyzett Kazinczy lábnyomán címet viselő versenyükön. A versenyfeladatokat útközben kapták meg a diákok. Sátoraljaújhelytől-Széphalomig 11 állomáson érdekes feladatok, nyelvi fejtörők várták őket. Az öt évvel ezelőtt elindított vetélkedő célja, hogy a fiatalok ne csak a könyvekből, de így, akár egy kellemes túra során ismerjék meg Kazinczy Ferenc életét.

ZÁGRÁBI MAGYAROK

SÁTORALJAÚJHELYBEN

Hagyományos őszi tanulmányi útját idén Sátoraljaújhelybe szervezte a zágrábi magyar közösség. A hozzánk látogató horvátországi magyarok megismerték városunkat. A kirándulás egybevágott az önkormányzat azon törekvésével, hogy Sátoraljaújhely legyen a központja az anyaországi és a határon túli magyaroknak.

CSELLENGŐ DIÁKOK

Akár a családi pótlékot is megvonják a szülőtől, ha gyermeke iskolakerülő. Ezt már csak akkor jelzi az iskola a gyámügy felé, ha a diák igazolatlan hiányzása meghaladja az 50 órát. A Sátoraljaújhelyi Hatósági és Közterület-felügyeleti Osztály munkatársai már a tanév elejétől fokozott figyelmet fordítanak a csellengő diákokra. Amennyiben a közterület felügyelők olyan tanulóval találkoznak, aki tanítási időben a városban tartózkodik, értesítik az oktatási intézményt, a gyámhatóságot és a szülőket.

**MAGYAR CSERKÉSZSZÖVETSÉGEK
FÓRUMA**

Cserkésztisztok találkozójának adott otthont Sátoraljaújhely. Itt tartotta soron következő tanácskozását a Magyar Cserkészszövetség.

gek Fóruma. A találkozón képviseltették magukat a hazai, a Kárpát-medencei és a Kárpát-medencén kívüli magyar cserkészszervezetek vezetői.

ÉPÍTSD ÚJRA ÖNMAGAD!

Építsd újra önmagad! - ezzel a címmel indított egy éven át tartó egészségmegőrző programot a Honkyokusin Alapítvány. A programba 3 megye 30 településének 6 ezer lakosát szeretné bevonni a szervezet. A program célja, hogy a fizikailag inaktív felnőtt lakosságot bevonja a mozgás világába. Az egyik érintett település Sátorlajújhely, ahol DORS- funkcionális edzéseket tartanak heti két alkalommal.

Összeállította: László Mária

JÓT 'S JÓL!

A MAGYAR NYELV MÚZEUMA ROVATA

A MAGYAR NYELV NAPJÁRA

Minden embernek létezik egy nagyon régi ismeretsége, mely még azelőtt elkezdett formálódni, mielőtt a világra jött volna. Édesanyánk szerető hangját az anyaméhben belül ismertük meg, így kezdődött kapcsolatunk anyanyelvünkkel is. Miután megláttuk a napvilágot, ez az ismeretség egyre inkább elmélyült, olyannyira, hogy végül lett egy kapott, örökös társunk a nagyvilágban. A miénk, itt a Kárpát-medencében – a magyar nyelv. Anyanyelvünk, a magyar nyelv azóta is kísér; nem csupán akkor van mellettünk, amikor embertársainkkal beszélünk, hanem akkor is, amikor egymagunkban vagyunk gondolatainkkal, ábrándjainkkal, amikor érzünk, abban a rövid időszakban is, amikor álmodunk, és életünk minden egyes pillanatában, akkor is, ha társunk nem kap hangot. Éppen ezért anyanyelvünk különös helyre került: a szívünkbe-lelkünkbe; hiszen tudjuk, hogy öregebb és több annál, mint amennyire mi ismerjük, tudjuk, hogy évezredek értékeit rejtí magában, és évezredek nyomait látjuk rajta. Ha ösztintek szerelménk lenné magunkkal, beláthatjuk, hogy ez több mint egy kapcsolat. Valójában együtt élünk a magyar nyelvvel, erős és szoros egységet, egy egészet alkotva. És nem is telik el úgy egyetlen egy nap sem, hogy ne ünnepelnénk anyanyelvünket, és tezik, és több millió magyar em-

berrel él tovább. Majd ha eljön az idő – vigyázva rá –, mi is társként adjuk tovább a következő nemzedéknek, s mindent, mit vele együtt kaptunk őseinktől.

2009 óta ünnepelhettük – az Anyanyelvőpolók Szövetsége határozatát követően – április 23-án, A Magyar Nyelv Múzeuma születésnapján a magyar nyelv napját. 2011-ben az Országgyűlés november 13-át nyilvánította anyanyelvünk napjává, ugyanis 1844-ben ezen a napon fogadták el a magyart államnyelvvé tevő törvényt.

„Nem kell bántani drága, árva gyermekből királyfivá növekedett magyar nyelvünket. Őt már senki se veheti el tőlünk. Amint a múltunk, a legsajátosabb nemzeti múltunk is a miénk marad, bármi történiék.” Krúdy Gyula

*Abauji Nikolett
múzeumpedagógus
PIM-A Magyar nyelv Múzeuma,
Széphalom*

Körszággyűlés 66/2011. (IX. 29.) OGY
határozata a magyar nyelv napjáról

hogy e nyelv az ősi, misermve azt, hogy a magyar nemzet összetartozását
 a törökök kulturális örökségünk, nemzeti nyelvünk fejezi ki legjobban
 a török nyelvvel, turkival hazánk hagyományos nyelvi sokszínűsége, egyben
 a nyelvünk a kisebbségi nyelvhasználatnak jogdórt, a nemzet
 nyelvi és hagyományainak őrzését egyaránt szolgáló magyar nyelv iránti
 felelősség, megőrzése érdekében a magyar nyelvet hivatalossá tevő
 törvények, a magyar nyelv és nemzetiségéről szóló 1844. évi II. törvények
 felülvizsgálata, november 13-át a magyar nyelv napjává nyilvánítja.

elszünk. le-
magyar em-

Mi megédesítjük a kávéját!

KÖNNYED BESZÉLGETÉS
A PÓDIUMTEREMBEN
2018. NOVEMBER 21-ÉN 17 ÓRÁTÓL

Vendég:

BAY ÉVA

televíziós műsorvezető

Házigazda: Körmöndi Zoltán

Jegyek ára elővételben és a helyszínen: 500 Ft
(a belépőjegyet vásárlók között ajándékot sorsolunk ki)

Helyszín: Sátoraljaújhelyi Kossuth Lajos Művelődési Központ,
Pódiumterem, Táncsics tér 3.

Médiapartner: Zemplén TV HD

Tel.: 47-321-727 www.saujhelymuvhaz.hu kossuthmk@gmail.com

MINDEN ESZKÖZZEL A SZEMETELŐK ELLEN

A sátorlajújhelyi polgármester 100 ezer forint jutalmat ígért azoknak, akik fotókkal bizonyíthatóan, vagy tettenéréssel segítik az illegális szemetelők elleni harcot. A felkínált összeget azért ajánlotta fel a polgármester, mert egy-egy elhagyott szemétkupac eltávolítása ettől sokkal többbe is kerülhet. A közterületen elhagyott hulladék esetében, ha nem találják az eredeti termelőt, tulajdonost vagy birtokost, akkor a települési önkormányzat köteles az elszállításról gondoskodni a közszolgáltató vagy más gazdálkodó szervezet útján. Az elhagyott hulladék gazdájára nehéz rábizonyítani tettét, főleg, ha semmilyen értékelhető nyomot nem hagy maga után. Ezért kérte közös összefogásra a városban élőket a polgármester, és hogy szavának nyomatékot adjon akár százezer forintot is hajlandó erre áldozni. A cél itt nem csak az egyes ember büntetése, de a szankció példájának bemutatása. Megtalálni, és keményen megbüntetni azokat, akik

szemétkupacnak nézik a várost. Nem csak pénzjutalommal szeretne eredményt elérni a város vezetője. Hetente közös akcióban járőröznek a rendőrök és a közterület felügyelet munkatársai. A „hulladék ellenes kommandó” célja, hogy megakadályozza az illegális szemétkupacot, vagy ha közterületen találunk elhagyott szemétkupacot, akkor abban a tulajdonosára vezető bizonyítékot találjanak. A

legutóbb az Ipari Park melletti területen talált autóalkatrészek gazdája ellen tett feljelentést a Közterület Felügyelet. Ebben az esetben, mert az alkatrészek között olajjal szennyezett hulladék is volt, környezetkárosító bűncselekmény miatt emeltek vádat az elkövető ellen. Szeptemberben az illegális szemetelők szigorúbb büntetését kezdeményezte több civil szervezet a kormánynál, azért, hogy szabálysértés helyett bűncselekmény legyen a szemetelés minden formája.

KBK

NEM MINDEN CUKOR, AMI ÉDES

Az édesítőszerke élelmiszer-adalékanyagok csoportjába tartoznak, melynek kódszámai az E900-as csoportba találhatók. A pontos azonosítás érdekében az élelmiszerek címkéin az adott csoport neve mellett az anyag saját nevét vagy E-számát is meg kell jelölni, pl.: édesítőszer: szteviol-glikozid (vagy E960). A leggyakrabban felmerülő kérdés az édesítőszerrel kapcsolatban, hogy biztonságos-e vagy sem. Minden édesítőszernek van egy elfogadható napi beviteli értéke, amit hogyha egész életünkön át, naponta fogyasztunk, akkor sem jelent egészségügyi kockázatot. Ezt ADI értéknek nevezzük. (Acceptable Daily Intake). Az adalékanyagok engedélyeztetése hosszadalmas folyamat. Mielőtt a fogyasztó asztalára kerülhet a szer, nagyszámú vizsgálatnak vetik alá és a biztonságosság miatt ezeket időről-időre újra kell értékelni. Vegyes és kiegyensúlyozott étrend esetén az egyes termékekkel bevitt mennyiség jelentősen kevesebb a megengedett napi beteli értékkel szemben, ezért fogyasztásuk biztonságos. Formájukat tekintve tableta, por vagy folyadékként kerülnek forgalomba, kémiaiailag sokszínűek ezért tulajdonságaik is különbözőek. Az édesítőszerke jól alkalmazhatók a módosított szénhidrát összetételű diétát tartóknál, pl: cukorbetegségben, inzulinrezisztén-

ciában, PCOS diétás kezelésénél, de a testsúlycsökkentő étrendbe is jól beilleszthetők. Kalóriatartalmuk a normál cukorhoz képest kevesebb, vagy egyáltalán nem tartalmaznak kalóriát. Az édesítőszerke fogyasztása hazánkban növekvő tendenciát mutat, leginkább italokba téve fogyasztjuk, bár ételek készítésénél is jól alkalmazhatók. A feltüntetett 'light' jelölés a csökkentett kalória-, szénhidrát-, vagy zsír mennyiségére is vonatkozhat, terméktől függ, hogy épp melyik tápanyagból tartalmaz kevesebbet. A 'light' vagy diabetikus jelzéssel ellátott kekszek, csokoládék, vagy üdítőknél jellemző, hogy édesítőszerkeket tartalmaznak, viszont lehet bennük szénhidrát is, csak kisebb mennyiségben. Ezt fogyasztásuknál tartsunk szem előtt! A barna cukor és a fehér cukor között mindössze színében van eltérés, ami egy gyártási folyamat eredménye, ugyanakkor energiatartalmuk teljesen megegyező, csupán a barna cukornál érezhető karamelles íz jelenthet pluszt. A cukorfogyasztással kapcsolatban figyeljünk a mennyiségre: 2000 kalóriás szükséglet esetén – ami körülbelül egy szellemi munkát végző felnőttnek elegendő – napi 50 gramm cukor a maximálisan ajánlott mennyiség. Az élelmiszerekben lévő rejtett cukrokról a címkék adnak tájékoztatást.

Balázs Rozgonyi Katalin
diétetikus, Erzsébet Kórház

BREMEN STRING QUARTETT ÚJHELYBEN

Egy évvel az emlékezetes Klassische Philharmonie NordWest kamarazenekar zempléni turnéja után Ulrich Semrau művészeti vezető, karmester meghívására Brémában, valamint a környező településeken (Hoya, Leeste) vendégszerepelt a Lavotta János Kamarazenekar. A Város Hete zenei rendezvényeként a nagy érdeklődést kiváltó és szép sikert aratott hazai „főpróba” a Városháza dísztermében sejtetni engedte, hogy a magyar verbunkos muzsika (Bengraf, Bihari, Csermák, Doppler, Farkas, Kossovits, Lavotta, Rózsavölgyi) az egykori Hamza-város közönségét sem hagyja közömbösen. (Jellegző, hogy az egyik koncerten a ráadásaként elhangzott Damjanich-indulót a közönség ütemes tapsa kíséretében meg kellett ismételni.) Pár nappal az értékes szakmai sikert hozó, zenetörténeti ismereteket is gyarapító (J.S.Bach – Lipcse, Tamás-templom) turné után újabb együttes, a BREMEN STRING QUARTETT látogatott Zemplénbe. A vonósnégyes 2008-ban alakult a Klassische Philharmonie Nordwest szimfonikus zenekar szólamvezetőiből, valamint koncertmesteréből. Lélek Réka Viktória – első hegedű, Birgit Gerke – második hegedű, Joachim Brookes – brácsa és Dombóvári Zsolt – cselló alkotják a vonósnégyest. Az együttes tagjai olyan neves intézményekben

tehtek szert szakmai tudásukra, mint a brémai Hochschule für Künste, a berlini Hochschule für Musik „Hans Eisler”, és a Budapesti Liszt Ferenc Zeneakadémia. A vonósnégyes művészeti munkájával és koncertjeivel jelentős szerepet vállal az Alsó-Szász régió kulturális életében. Különösen fontos a brémai vonósnégyes számára, hogy a színvonalas klasszikus zene élményét olyanok számára is elérhetővé tegyék, akiknek nincs lehetőségük a nagyvárosok koncerttermeibe eljutni. A Bremen String Quartet repertoárja épp ezért nagyon sokszínű, és a klasszikus és romantikus vonósnégyes irodalom mellett a huszadik századi és kortárs zenére is nagy hangsúlyt fektet. Az együttes műsora – J. Haydn, Farkas Ferenc, A.P.Borogyin egy-egy vonósnégyese – pompásan

visszaigazolta a brémai muzsikusok törekvéseit. A kamarazenekari hangzást idéző Op.76.Nr.4-es „Napkelte” kvartett, amely Haydn vonósnégyes művészetének koronája, a Piccola musica di concerto áttetsző hangzású, friss, üde karaktere, valamint az orvos-zeneszerző, az orosz nemzeti romantika egyik megújítója, második vonósnégyesének (D-dúr) lírai hangvételű, ugyanakkor szélsőségesen szenvedélyes, hangszeres párbeszédre épülő előadása méltán ragadta magával a hallgatót. Az üzembiztonság, a tökéletes intonáció, a művek egységes értel-

mezése, pontos megszólaltatása, a kiegyenlített hangzás jellemezte a Bremen String Quartet játékát mindhárom hangversenyen. Szívesen látnánk az együttest a Zempléni Fesztivál programjában is...

Dombóvári János

50 ÉVES A HEGYALJA NÉPI EGYÜTTES

Újra jöttek a hívő szóra a Hegyaljasok, és október 27-én egy emlékezetes estével ünnepelték a sátoraljaújhelyi táncegyüttes öt évtizedét. Hlinyánszky Tamás és Horváth Csaba az együttes művészeti vezetői nem csak táncot álmodtak a színpadra, de egy alapos, és nagy gonddal megtervezett jubileumi visszaemlékezést. 1968-ban indult a történet, amikor Ureczky Csabát cigándi pedagógust felkérték arra, a bodroghközi falu után Sátoraljaújhelyen is alakítson egy táncegyüttest. Epizódoként ismertük meg az táncsoport múltját, az újhelyi fiatalok akkori életét, az első utazásokat, sikereket. Fényképek, videó üzenetek, emlékezések és táncok váltották egymást. Újra láthattuk az együttes sikeres koreográfiáit, a néptánc antológiákat és minősítő fesztiválokat megjárt produkciókat. Nem hiányozhattak a műsorból a cigándi, a berecki táncok, a zempléni lánytáncok, a csizma-verős, a botoló, az erdélyi tájegységek táncai, az üveges és a fináléban a szatmári sem. A berecki hatosztatú táncban színpadra léptek az alapító tagok is, és mintha el sem telt volna az a néhány évtized, rutinból járták a táncot.

Mizsák Zsuzsanna, táncos, koreográfus

„Nagyon jól sikerült a műsor, szívesen elevenítettük fel a közkedvelt táncokat. Ez tényleg egy időutazás volt, hiszen az egészen fiataloktól a legidősebbekig mindenki részt vett benne. Nagyon jó érzés, volt, hogy az élő alapító tagok közül szinte mindenki visszajelzett, és itt volt. Ez nagyon nagy öröm”

Mintegy nagycsalád. Úgy működött egykor és most is a Hegyalja Népi Együttes. A különböző generációk tagjai egymástól függetlenül így nyilatkoztak az együttesben eltöltött évekről.

mulatozásról. Leírhatatlan az az élmény, amit akkor tőlük kaptunk.” A műsorban megemlékeztek az elhunytakról, és örültek egymásnak az élők. A fiatalok és a még fiatalabbak, akik újra boldogan fáradtak el együtt a próbákon, és adta bele mindent az egyszeri és megismételhetetlen jubileumi műsorba.

Fehér János táncos-koreográfus, volt együttesvezető

„Mit jelentett nekem a tánc, a Hegyalja? Mindent. Azt, hogy tulajdonképpen ez lett az életem. Hogy kerültem az együttesbe? Más volt az élet akkoriban, nem nagyon volt más szórakozási lehetőség. Jártunk a bálókba, és voltak barátaim az együttesből, akik szóltak; Te nagyon jól forgatod itt a lányokat a bálba, gyere csak el az együttesbe! Á nem – mondtam-nem tudom, kell ez nekem? Aztán addig csaltak, hogy egyszer csak elmentem, és itt ragadtam, és itt vagyok 50 éve!”

Fekete Attila táncos

„Nagyon jó volt együtt lenni mindenkivel. A beszélgetések során kiderült, hogy szinte hihetetlen mennyi történet, jó élmény köt össze bennünket. Jó lenne, ha ezt az utánunk lévő generáció is megtapasztalná.”

A gratulációk, és köszönő szavak, ahogy illik már ezen az estén elhangoztak. Rónay Ferenc alapítónak, az együttes örökös művészeti vezetőjének állami elismerő oklevelet hozott Pál István „Szalonna” az Állami Népi

Együttes zenekarának vezetője. Az ismert népzene-sz régi ismerősként köszöntötte Rónay Ferencet, hiszen kisfiúként az édesapjával Ő maga is húzta a talpalávalót a Hegyaljasoknak. Őt annak ellenére meglepte, ez a dicsérő oklevél, hogy nem csak újhelyben, de az országban is elismert alakja máig a néptánc mozgalomnak.

Rónay Ferenc alapító, együttes vezető

„Tényleg meglepetés volt. Az államtitkári elismerés is, és aki átadta. Pál Istvánt tényleg gyermekként ismerem, és mint kárpátaljai magyar, és én is ott születtem, ismerem a családját, és ez meghatározó volt, hogy eljött. Nem számítottam rá, nem is ez volt a célunk ezzel az estével. Mi azt szerettük volna, hogy ez egy örömelőadás legyen, ez az 50. évforduló. Nem az volt a cél, hogy nagy felhajtás legyen, inkább az, hogy jól érezzük magunkat. Az pedig, hogy ezt a dicsérő oklevelet elhozták számomra, ezt nagyon szépen köszönöm”

Az évfordulós műsor kedvéért sokan húztak ismét csizmát, tánccipőt, és nem csak nosztalgiából, de újra profin, és a produkció sikeréért dolgoztak. Az együttes jelenlegi vezetői Horváth Csaba és Hlinyánszky Tamás közel egy évig dolgoztak ezen a műsoron.

Hlinyánszky Tamás a Hegyalja Népi Együttes művészeti vezetője

„Nagyon sokat táncoltunk, nagyon sokat dolgoztunk. Ezt a táncosok nem úgy élték meg, mint egy bulit, hanem mindenki nagyon komoly szakmai munkát tett le a színpadra. El lehetett volna ezt linkeskedni, de én úgy érzem, hogy mindenki egytől-egyik, lányok, fiúk, férfiak, asszonyok oda tették magukat. Ennek pedig meg lett a gyümölcse. Nagyon örülünk neki, hogy ilyen sokan köszöntötték az együttest, és nagyon örülünk neki, hogy ilyen sokan eljöttek.”

A tánc országokat, és népeket köt össze, és ez igaz az újhelyi együttesre is. Egy francia zenész Miquéu Montanaro okisztán, francia népzene-sz, például a Hegyalja Népi Együttessel való találkozás után határozta el, hogy megtanul magyarul. A közel fél évszázados barátság megmaradt, és a Provence-ben élő Miquéu újra zenélt a Hegyaljasoknak Sátoraljaújhelyen.

Miquiéu Montanaro, zenész

„A főiskola után ide jöttem, és úgy alakítottam, hogy itt tudjak lenni hét hónapot a Hegyaljasokkal. Nagyon jó, hogy a hazámtól távol is van egy hely, egy csapat, ahová én is tartozom”

A jubileumi műsor végén köszöntötte a jubiláló csapatot a Holdfény Mazsorett csoport, a Zemplén Táncgyüttes, a cigándi és sárospataki táncosok, az alapító Ureczky Csaba családja, a Kossuth Lajos Művelődési Központ és a sátoraljaújhelyi önkormányzat nevében Szamosvölgyi Péter. A polgármester már a jövőre gondolt, amikor a Kossuth Lajos Művelődési Központ újabb fejlesztését bejelentette, ami egy nagyobb és tágasabb táncterem kialakítását is tartalmazza. A régi tükrös terem mellett, a korábban raktárként működő helyiséget a mazsorett csoportok és Hegyaljasok használhatják majd. Reméljük legalább 50 évig, és még tovább! Boldog születésnapot HNE!

KBK

Fotók: KLMK, ZTV

Nagy Sándorné Táncos Gabriella Hegyalja Népi Együttes zenekarának prímása

„Hat évig játszottam a zenekarban, később már családanyaként is részt vettem egy-egy nagyobb turnén. A jubileumi műsorokon pedig, mint alapító tag, zenész igyekeztem ott lenni. Nagyon szeretek mindenkit, és jó szívvel emlékezem meg azokról a zenésztársaimról, akik már nem lehetnek itt”

Szappanos István volt táncos

„Nem feltétlen csak a tánc tartja össze a társaságot a mai napig, de az is, hogy mi szeretjük egymást. Az 1970-es években a Pusztafaluban, Bereckiben élő táncosoktól is sokat tanultunk, emberségről, táncról,

2018 | 10 | 31

SAJTÓKÖZLEMÉNY

BETEGBIZTONSÁG NÖVELESE AZ ERZSÉBET KÓRHÁZBAN

A sátoraljaújhelyi Erzsébet Kórház az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program 68,78 millió forint támogatásával valósította meg a „Betegbiztonság növelése az Erzsébet kórházban” című projektet. A pályázati program átfogó célja volt az egészségügyi dolgozókra nehezedő nyomás csökkentése, a betegellátás minőségének javítása valamint a betegek és hozzátartozók elégedettségének növelése.

A rendszerszintű technológiai folyamatok fejlesztésével csökkenthetőek a munkavégzés során bekövetkező hibák és kórházi fertőzések kialakulásának kockázata. A megfelelő eszközök és műszerek biztosítása által megelőzhetőek, visszaszoríthatóak a kórházi fertőzések. Így lerövidíthető a kórházi ellátás időtartama is. A sátoraljaújhelyi Erzsébet Kórház e célok mentén hajtotta végre a „Betegbiztonság növelése az Erzsébet kórházban” című projektet. A program további eredménye, hogy nő a betegellátó rendszerben dolgozók és a betegek elégedettsége, valamint egyenlő eséllyel jut hozzá mindenki a biztonságos egészségügyi ellátásokhoz.

A projekt során általános és speciális higiénias eszközök, berendezések beszerzésére került sor. Beszerzésre került 2 darab 2 ajtós beépíthető sterilizáló, 400 literes munkatérrel, saját gőzfejlesztővel, műszer kocsiival. Beszerzésre került 1 darab Flexibilis endoszkóp mosó/fertőtlenítő rendszer mely a Gasztroenterológia részlegén lett elhelyezve. A kórház teljes területén lettek kihelyezve a megvásárolt 100 darab fali karos fertőtlenítő adagolók valamint a 15 darab érintés nélküli kézfertőtlenítő adagolók. A projekt során beszerzett 1 darab UV-s ellenőrző szett, valamint 1 darab UV-s felületfertőtlenítés ellenőrző szett az Infekciókontroll szakterületén lett beüzemelve.

A projekt zárásának időpontja 2018. október 31.

A projekt a Széchenyi 2020 program keretében valósul meg.

Projekt száma: EFOP-2.2.18-17-2017-00042

További információ kérhető:
Erzsébet Kórház
47/525-300

A Zemplén Televízió műsora 2018.11.12. - 2018.11.24.

November 12. Hétfő

18.00: Katedra
18.30: Zsolyómkai Nyitott Pincék Napja
19.00: Hír7
19.20: Idősek Napja Sárospatakon
November 13. Kedd
18.00: Első kézből. Beszélgetés Aros Jánossal Sárospatak város polgármesterével
18.30: Vezetésképzés és Közösségépítés Vizsolyban
19.00: Hír7
19.20: Műsorcsere
November 14. szerda
18.00: Katasztrófavédelmi Gyakorlat
18.40: Közügy: Zöldút Kerékpárkölcsonzó
19.00: Hír7
19.20: A Tátrától a Tiszáig. Határmenti televíziós együttműködés
November 15. Csütörtök
18.00: Kipufogó
18.30: Édes Anyanyelvünk Nyelvhasználati Verseny összefoglalója
19.00: Hír7
19.20: Műsorcsere: Encs Tv

November 16. Péntek

18.00: Sportról-Sportra
18.30: Mecénás
19.00: Hír7
19.20: Hegyalja 50. Összefoglaló a Hegyalja Népi Együttes jubileumi gálaműsorából
November 17. Szombat
18.00: Repeta válogatás a hét magazin műsoraiból
18.30: Ganxsta Zolee és a Karter
19.00: Megyei híradó
19.30: Zempléni programajánló

November 18. Vasárnap

18.00: A héten történt
18.40: Zempléni Fesztivál 2018. Zárókoncert Sárospatakon
November 19. Hétfő
18.00: Egyházi idő
18.30: Nemzetiségi magazin
19.00: Hír7
19.20:Műsorcsere
November 20. kedd
18.00: Magyar Ifjak a Nemzeti Közösségvállalásért Egyesület gálaműsora
19.00: Hír7
19.20: „Deákvilág Patakon”
November 21. szerda
18.00: Sportmagazin
18.30: Zempléni mozaik
19.00: Hír7
19.20: A Tátrától a Tiszáig. Határmenti televíziós együttműködés
November 22. csütörtök
18.00: Terápia
18.30: Zempléni mozaik
19.00: Hír7
19.20: Testületi ülés közvetítése Sátoraljaújhelyből
November 23. péntek
18.00: Sportról-Sportra
18.30: Mecénás
19.00: Hír7
19.20: Kamarazenei bérletsorozat Sárospatakon
November 24. szombat
18.00: Zempléni portré: Balassa Iván emlékérmét kapott Dr. Tamás Edit
18.30: Repeta. Válogatás a hét magazin műsoraiból
19:00: Megyei híradó
19.30: Zempléni programajánló

MINT KESERŰ KÁVÉBAN A CUKOR

Ilyen, - ha szeretjük- a humor is, amely kissé megédesíti a lelket, a szomorú, csüggedt kedélyű ember szívét felvidítja. A harctéri öldöklés megtölthetetlen poharában, és a hátország idegörlő, gondokkal teli csészéjében, ugyanúgy feloldódtak jóízű tréfák, a derűs nevetés röpké örömeinek kockacukrai. Ezek az apró, kiskanálnyi pillanatok tették könnyebben elviselhetővé a szomorú életet, főleg az 1. világháború idején. A katonák „beszólásait”, humoros mondataikat, anekdotikus történeteket gyűjtötték a háború alatt, és a sajtóban közreadták. Összefoglalóan, 1927-ben jelent meg Miskolcon, Sassy Csaba: 10-es honvédek adomás könyve. Ugyancsak kiadták az ezred Karikatúra albumát, igen találó, néhol groteszk arcképrajzokkal. Újhelyben sokáig emlegettek Szentgyörgyi Béla százados, harctérre indulásuk előtti szavait, amely szinte szállóigévé vált: „nem háborúba, hanem lakodalomba megyünk!” Hát, kétségtelen, hogy ropogós muzsikára táncolt a „násznép”! A front mögött, Sátoraljaújhelyben is megpróbáltak némi szórakozást becsempészni a város lakóinak életébe, így enyhítve a háború borzalmait, és fájdalmait. A Színház előadásaiiban, és Hadi Estélyeken, lehetőség szerint minél több alkalommal adtak elő vígjátékokat, mókás jeleneteket, bohózatokat, és zenés darabokat. Vidám mozifilmek (szkeccs) veti-

tése, szintén önfeledt kikapcsolódást jelentett a hétköznapi valóságból. 1917. június 12.-én a helybéli színtársulat már másodízben rendezett kabaré előadást az itt ápolt rokkant katonák számára. A háborús Újhelyben, kisebb-nagyobb korlátozásokkal ugyan, de mégis folyamatosan üzemeltek a kávéházak is: Központi Kávéház - Wekerle tér 1. sz. Club Kávéház - Fő utca 9. Magyar Király szálloda és Kávéház – Széchenyi tér 3. Korona Kávéház – bérleti szerződés alapján. A modern város ezen, kényelmesen berendezett vendéglátóhelyei egyrészt a társasági élet fontos színterei voltak, „az elite közönség találkozóhelyei”. Volt ott törzsasztala a gentrynek, a tiszteknek, az ügyvédeknek, és a polgárság kiváló tagjainak. Másrészt, a kávéházak „hírközpont” szerepet is betöltöttek. Nemcsak telefonjuk révén, de egyébként is, itt lehetett gyorsan értesülni a legújabb hírekről, megtudni mindent bármiről, és bárkiről. A kávéházi eszmecserek, sokszor közvélemény-formáló erő-

Sátoraljaújhely éjjel. Középső kávéház

vel bírtak. Megtalálhatták bennük az összes fővárosi és helyi újságokat, napi,- és szépirodalmi, német nyelvű lapokat is. Külön férfi és női olvasótermek álltak rendelkezésre a Központi Kávéházban Egyébként, a háború alatt itt folyt az elhíresült „Bortőzsdé”-i kereskedelem. Lehetett fogyasztani reggeli és uzsonnakávé, vagy éppen a vacsora utáni feketét. Az időt különféle társasjátékokkal – biliárd, kártya, kugli – mulatták, jó hangulatot pedig, elsőrendű cigányzenészek garantáltak. Gyakran játszották a „Wacht am Rhein”-t, a népszerű katonadalt. 1915. augusztus 28.-án, a „Sátoraljaújhelyi kávéházban” címmel, érzékletes bepillantást nyújt szánkunkra „Az Est” tudósítója: A kávéházban húzza a cigány, csattog a billiárdgolyó, a tükör alatt kártyáznak, a sarokban katonatisztek olvassák a Berliner Tageblattet, a kasszirnő automatikus mozdulattal rakkosgatja a kis cukortartókat, amelyek a kassza márványához ütődve, különös ritmust lopnak a cigányzenébe, beszélgetésbe, golyócsattogásba, füstbe”. A kávéházakban „Buffet” is várta vendégeit. A késő esti látogatók legnagyobb ré-

sze ilyenkor, valami hús- és húsneműt kívánt enni. A debreceni, a felvágott, sajt, libamáj, stb. igen nagy mennyiségben került asztalra, hasonlóan a kenyér és kalácsfogyasztáshoz is. 1917. január 2-án azonban életbe lépett a Kormány rendelete, hogy a szórakozóhelyeket, csak este 11. óráig szabad nyitva tartani. Ennek oka az élelmiszerek (tej, kenyér, cukor,) jegyzrendszere, továbbá a fűtőanyagokkal, és világítással való takarékoság volt. „A háború mindenre rászoktatja az embert. Immár néhány hete hogy a záróra-rendelet életbelépett, és most már oly természetesnek veszik a legmegrögzöttebb éjszakázók is a hazamenést 11 óra után, mintha sohasem történt volna az meg, hogy bizony hajnali 4-5 óráig is fennvirrasztottak a kávéházi marasztaló pamlagokon vagy azoknak szeparéiban.” Az újhelyi kávéház tulajdonosok üzleti forgalmát érzékenyen érintett a korai záróra, amint ezt, február 2-án elmondták a Felsőmagyarországi Hírlapnak. A rendelet nyomán, ezzel a spórolással a pékáru, és húsféleségek több mint fele megmaradt, így ez a mennyiség a nagyközönség ellátására jut. Ha változás lenne, az éjjeli zárást is már nagy vívmánynak tartanák.

(Folytatása következik.)
Harashti György ny. őrnagy

HEGYALJA 50

Fotók: KLMK, ZTV, Hegyalja Népi Együttes Archivuma

❖SÁTORALJAÚJHELY VÁROS KÖZÉLETI LAPJA ❖Felelős szerkesztő: Kassai-Balla Krisztina Szerkesztőségi munkatársak: László Mária, Pálkás Máté

❖Kiadja: Zemplén Televízió Közhasznú Nonprofit Kft. ❖Felelős kiadó: Sátoraljaújhegy Város Önkormányzata ❖Szerkesztőség: 3980 Sátoraljaújhegy, Színház köz 4.

❖Telefon: 30/3286077 ❖E-mail: ujhelyikorkep@satoraljauijhegy.hu ❖Készült: a START REHABILITÁCIÓS Foglalkoztató és Intézményei Közhasznú Nonprofit Kft.Nyírségi Nyomda Üzemében, Nyíregyháza, Árok u. 15. Telefon: 42/437-007 ❖Felelős vezető: Balogh Zoltán, vezérigazgató ❖Megjelenik havonta, 5000 példányban HU ISSN 0238-6712